

Egenvård i förskola och skola

Riktlinjer

Fastställt av	Skoldirektör Tommy Nilsson
Datum för fastställande	2014-10-21
Giltighetstid	Tills vidare. Första översyn augusti 2015
Ansvarig funktion	Verksamhetschef för skolhälsovården
Diarienummer	BUN-2014-00368
Målgrupp	Samtliga skolledare samt berörd personal inom kommunens allmänna skolväsende

Innehållsförteckning

1	BAKGRUND	3
1.1	ELEVHÄLSA.....	3
2	INDIVIDUELL BEDÖMNING	3
3	FÖRSKOLANS/SKOLANS ANSVAR	3
4	PLANERING	4
4.1	HANDLINGSPLAN DIABETES	6
4.2	HANDLINGSPLAN AKUTMEDICINER ANAFYLAKTISK REAKTION	6
5	BILAGOR	6

1 Bakgrund

Egenvård är en hälso- och sjukvårdsåtgärd som en legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt kan utföras av ett barn/elev själv, vårdnadshavare, personlig assistent eller personal i förskolan/skolan.

Bedömningen om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård regleras i Socialstyrelsens föreskrift (SOSFS 2009:6).

Egenvård är inte hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (182:763). Dit räknas däremot hälso- och sjukvårdens bedömning, planering och uppföljning av egenvården. Om barnet/eleven skadas vid utförande av egenvård görs bedömning av ansvar enligt allmänna skadestånds och straffrättsliga regler. Hälso- och sjukvården har dock ansvar för att bedömningen är riktigt gjord och att omprövning sker om förutsättningarna ändras.

En överenskommelse ”Bedömning av egenvård och hälso- och sjukvårdsuppgifter” finns mellan de sju kommunerna i Västernorrland och Landstinget Västernorrland från 2012-05-01, se bilaga sid 6.

1.1 Elevhälsa

Den medicinska delen av Elevhälsan/skolhälsovården ansvarar inte för att utföra egenvård. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje elevs lärande och utveckling i det individuellt inriktade arbetet och vara med när behov av särskilt stöd utreds. På det sättet blir skolhälsovården involverad i arbetet med planering och samverkan kring egenvården.

2 Individuell bedömning

Det går inte att säga generellt vilka åtgärder som utgör egenvård utan är beroende av omständigheter i varje enskilt fall. Bedömningen görs av legitimerad yrkesutövare/behandlande läkare utifrån fysisk och psykisk hälsa och utifrån barnets/elevens bästa.

3 Förskolans/skolans ansvar

Vårdnadshavares tillsynsansvar för sina barn enligt 6 kap. föräldrabalken övergår till förskolan/skolan den tid barnet/eleven vistas där. Samma ansvarsförhållanden gäller i frivillig som i obligatorisk skolföring.

Förskolechef/rektor ansvarar för att barnets vistelse på förskolan/elevens skolgång ska kunna genomföras och har ett ansvar att barnet/eleven får hjälp med sin egenvård. Det är viktigt att behandlande läkare, förskola, skola, vårdnadshavare och elev samarbetar och planerar egenvården så att den fungerar så tryggt och bra som möjligt utifrån barnet/elevens bästa.

För barn/elev i förskolan/skolan måste därför en bedömning göras utifrån förutsättningarna i samråd med skolan. Med samråd avses att hälso- och sjukvården efter vårdnadshavarens tillstånd kontaktar skolans förskolechef/rektor för en bedömning om åtgärden kan utföras som egenvård på ett säkert sätt. Förskolechef/rektor bedömer och beslutar i samråd med vårdnadshavare och personal om vem som kan åta sig uppgiften i förskolan/skolan och ansvarar för att den anställde har rätt kompetens och kan fullgöra sina uppgifter.

Om förskolechef/rektor anser att förskolan/skolan inte har möjlighet att utföra den beslutande egenvården på ett tryggt och säkert sätt måste förskolechef/rektor kontakta ansvarig inom hälso- och sjukvården. Tillsammans med förskolan/skolan ska då hälso- och sjukvården komma överens om hur man ska lösa situationen. Det kan till exempel gälla mer information, utbildning, resurser och en dialog med behandlande läkare om eventuell ytterligare bedömning.

Det kan bli olika bedömningar beroende på vem som ska utföra åtgärden. En åtgärd kan bedömas som egenvård när vårdnadshavare utför åtgärden men räknas som hälso- och sjukvård när eleven befinner sig på förskolan/skolan.

4 Planering

Egenvårdsbedömning/planering ska vara dokumenterad och elev/barn, vårdnadshavare och förskola/skola ska ha en kopia av planeringen. All berörd personal ska vara väl förtrogen med den.

I planeringen ska ingå:

- Tydliga barn/elevuppgifter, vårdnadshavares kontaktuppgifter
- Hur och av vem egenvården ska utföras
- Vilken åtgärd som har bedömts som egenvård

- Tydliga skriftliga instruktioner och ordinationer av behandlande läkare
- Hur information och instruktion till dem som ska utföra egenvården ska ges, av hälso- och sjukvårdspersonal eller vårdnadshavare
- Vilka åtgärder som ska vidtas om eleven blir sämre i samband med egenvården
- Vilka åtgärder som ska vidtas och vem som ska kontaktas om elevens situation förändras
- Var medicin finns

Elevens vårdnadshavare ansvarar för att elevens mediciner finns tillgängliga, är märkta med namn och personnummer och att en skriftlig ordination finns där medicinerna förvaras. Mediciner ska alltid förvaras inlåsta för att minska risken för tillbud men när det gäller mediciner för akut bruk är det viktigt att de förvaras så att det går att nå snabbt och lätt.

- Eventuella lokal- och schemaanpassningar
- Vilka åtgärder som ska vidtas och vem som ska kontaktas om barn/elev drabbas av eller utsatts för risk att drabbas av skada eller sjukdom i samband med egenvården
- Hur och när bedömning av egenvården ska följas upp
- När en omprövning av egenvården ska göras
- Rutiner vid idrott, friluftsdagar mm
- Vem som ansvarar för information till tillfällig personal

I visa fall kan den ansvariga läkaren komma överens med elevens/barnets vårdnadshavare om att vårdnadshavaren instruerar förskolans/skolans personal om hur egenvården ska utföras. Vårdnadshavare och ansvarig personal dokumenterar då gemensamt de aktuella rutinerna samt övriga uppgifter som är viktiga att känna till för personalen.

4.1 Handlingsplan diabetes

Nationella Diabetesteamet och Diabetes i Skolan-projektet har tagit fram en individuell vårdplan för egenvård i skolan av diabetes.

Varje barndiabetesmottagning ska ansvara för att vårdplanen fylls i och följs i samarbete med familj och skola.

Diabetes under skoldagen:

http://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.47302!/Menu/article/attachment/diabetes_skoldagen.pdf

4.2 Handlingsplan akutmediciner anafylaktisk reaktion

Barnläkarföreningens allergisektion har en handlingsplansmall/blankett för barn med allergi som riskerar utveckla en anafylaktisk reaktion och är försedd med adrenalinpenna:

http://www.barnallergisektionen.se/stenciler_nya06/handlingsplan.pdf

5 Bilagor

Bedömning av egenvård och hälso- och sjukvårdsuppgifter

Överenskommelse mellan kommunerna i Västernorrland och Landstinget Västernorrland” 2012-05-01

<http://kfvn.se/egenvard.html>

Skolverket: Egenvård av barn och elever.

<http://www.skolverket.se/regelverk/juridisk-vagledning/egenvard-av-barn-och-elever-1.47312>

Hälso- och sjukvårdslagen (182:763).

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Halso--och-sjukvardslag-1982_sfs-1982-763/?bet=1982:763

Socialstyrelsens föreskrift. (SOSFS 2009:6)

<http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2009-6>

Socialstyrelsens föreskrifter om bedömning av egenvård. Meddelandeblad nr 6 2013

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-4-17/>